

3. Vývoj základních ukazatelů pracovní neschopnosti podle pohlaví

Pracovní neschopnost hodnocená z pohledu pohlaví se vyznačuje většinou horšími relativními hodnotami u žen než u mužů. Stejně jako u celkových údajů byl rozdílný vývoj do roku 2003 a za rok 2004 vzhledem k přijatým opatřením na úseku nemocenského pojištění.

Na celkovém **počtu nemocensky pojištěných osob** se podíl žen od roku 1995 zvýšil ze 45,2% na 46,3% v roce 2004 (za stejné období klesl podíl nezaměstnaných žen na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání o 7,5 procent, podíl žen v produktivním věku na celkovém počtu obyvatel této věkové skupiny zůstal sice stejný ve výši 49,7%, ale počet žen v produktivním věku se zvýšil o 3,1%).

Počet nemocensky pojištěných žen se snížil v Ústeckém kraji oproti roku 1995 o 16,8 procent, tedy méně než počet pojištěných mužů (- 20,4%), i zde je možno hledat příčinu v rostoucí nezaměstnanosti mužů v hodnocených letech.

Tab. 3.1. Pracovní neschopnost podle pohlaví v Ústeckém kraji v letech 1995 – 2004

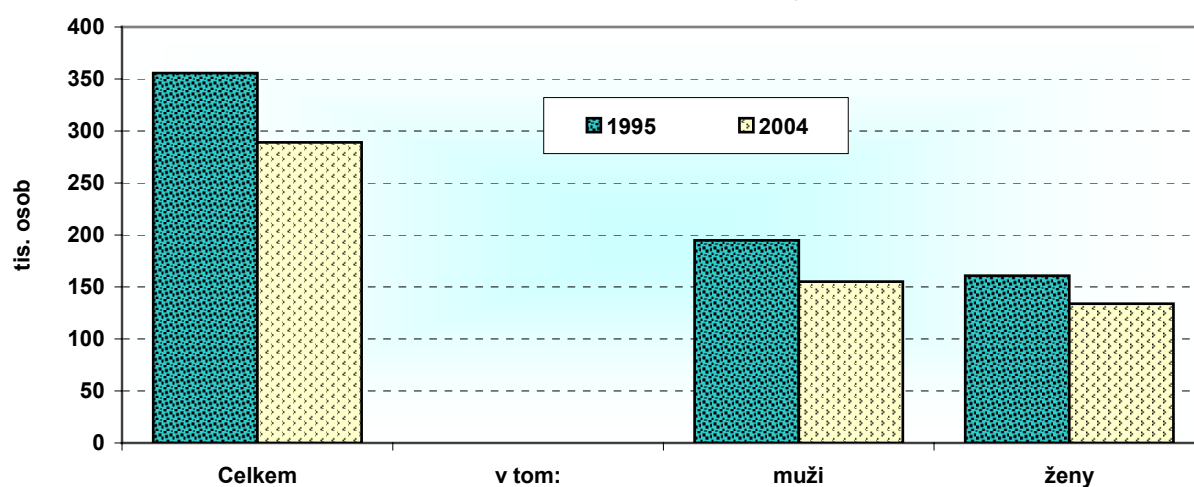
	Ženy				Muži			
	1995	2004	změna v %		1995	2004	změna v %	
			2004/ 1995	průměrná roční			2004/ 1995	průměrná roční
Průměrný počet osob nemocensky pojištěných	160 890	133 916	-16,8	-2,0	194 773	155 053	-20,4	-2,5
Nově hlášené případy pracovní neschopnosti	159 158	85 429	-46,3	-6,7	161 578	87 910	-45,6	-6,5
Kalendářní dny pracovní neschopnosti	4 049 683	3 179 271	-21,5	-2,7	3 771 016	3 043 551	-19,3	-2,4
Nově hlášené případy pracovní neschopnosti na 100 nemocensky pojištěných	98,92	63,79	¹⁾ -35,13	-4,8	82,96	56,70	¹⁾ -26,26	-4,1
Průměrná doba trvání 1 případu pracovní neschopnosti (kalendářní dny)	25,44	37,22	²⁾ 11,78	4,3	23,34	34,62	²⁾ 11,28	4,5
Průměrný denní stav práce neschopných	11 095	8 687	-21,7	-2,7	10 332	8 316	-19,5	-2,4
Průměrné procento pracovní neschopnosti	6,896	6,487	³⁾ -0,409	-0,7	5,304	5,363	³⁾ 0,059	0,1

¹⁾ rozdíl v případech

²⁾ rozdíl ve dnech

³⁾ rozdíl v bodech

Graf 11 Průměrný počet nemocensky pojištěných osob podle pohlaví v Ústeckém kraji

Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti žen vykázal proti roku 1995 v Ústeckém kraji rychlejší pokles než u mužů, a to o 0,7 procent. U obou pohlaví bylo během let 1995 až 2003 průměrné roční tempo poklesu nově hlášených případů shodné (- 3,8% ročně) a téměř poloviční než výsledný průměr za

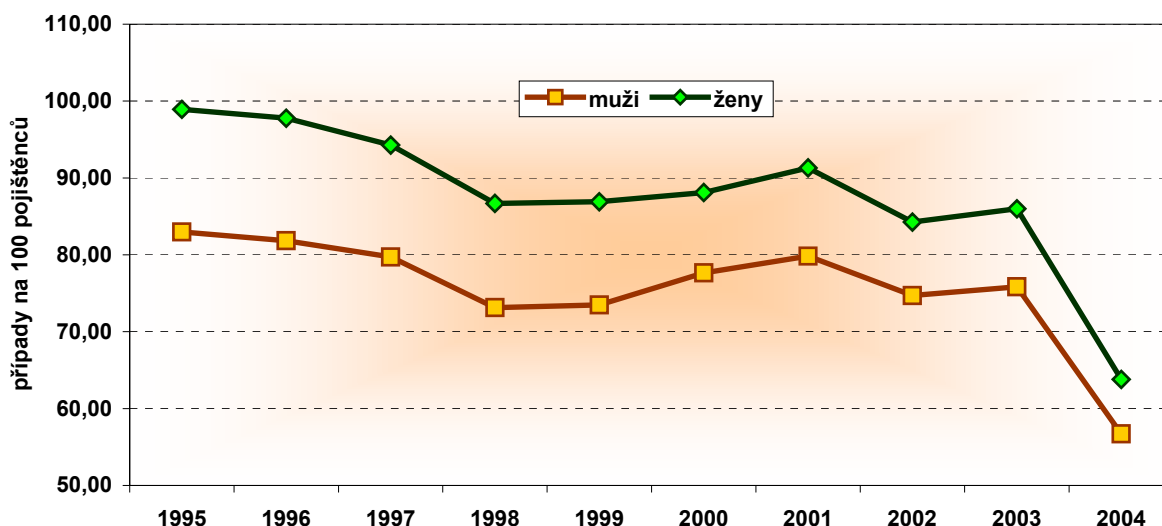
Pracovní neschopnost v Ústeckém kraji

celých deset let (muži - 6,5% a ženy - 6,7% ročně), neboť meziroční pokles v roce 2004 činil u obou pohlaví více jak čtvrtinu případů.

Podle jednotlivých příčin u obou pohlaví klesl podíl případů z důvodu nemoci (u žen o 1,3 procentního bodu, u mužů o 2,8 procentního bodu) a především u mužů vzrostl podíl ostatních úrazů (+ 1,9 procentního bodu).

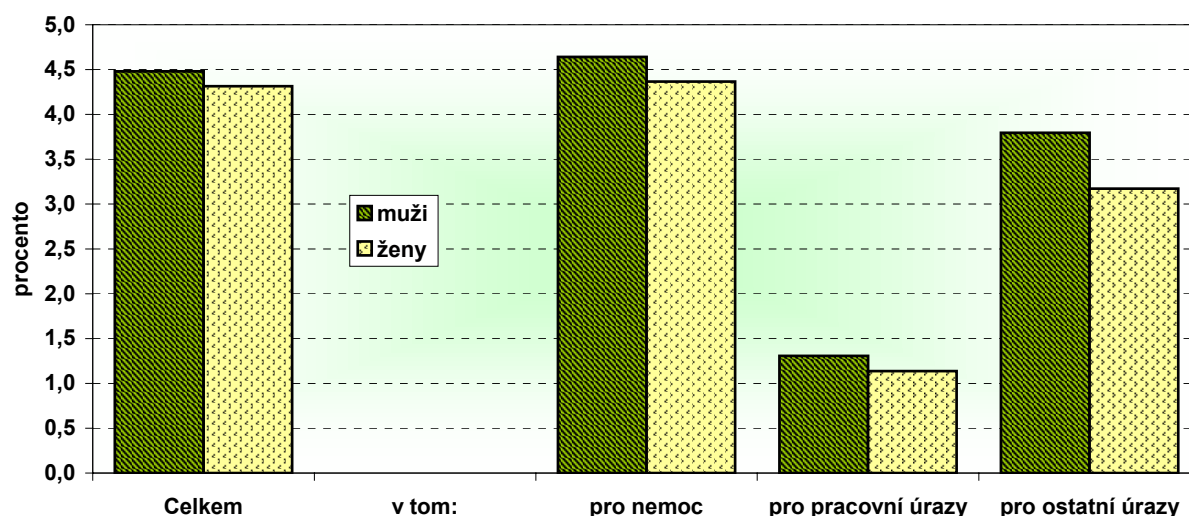
Při porovnání počtu případů ve vztahu k počtu nemocensky pojištěných byla vykázána po celé období vyšší hodnota ukazatele **na 100 pojištěných** žen než mužů, ale výraznější pokles od roku 1995 byl zaznamenán u žen (- 35,13 případu), zatímco u mužů byl téměř o 10 případů nižší (- 26,26 případu). Tuto skutečnost ovšem ovlivnil opět teprve rok 2004, neboť v letech 1995 až 2003 se hodnota tohoto ukazatele výrazně neměnila ani u jednoho pohlaví, největší meziroční změna u poklesu činila necelých 8 případů u žen a 7 případů u mužů a u nárůstu zhruba 3 případy u žen a 4 případy u mužů, vždy na 100 pojištěnců. V roce 2004 vzhledem k již zmíněnému dynamickému poklesu nově hlášených případů a téměř stejnému počtu pojištěnců došlo u obou pohlaví k meziročnímu snížení případů na 100 pojištěnců, u žen o 22,19 případu a u mužů o 19,13 případu. Nejvíce se tak za celé období k sobě přiblížily hodnoty tohoto ukazatele za muže a ženy, neboť rozdíl téměř 16 případů v roce 1995 se snížil na 7,1 případu v roce 2004 na 100 pojištěnců (viz následující graf).

**Graf 12 Nově hlášené případy pracovní neschopnosti
na 100 nemocensky pojištěných podle pohlaví v Ústeckém kraji**

Počty kalendářních dnů pracovní neschopnosti žen klesaly v kraji ve sledovaném období opět rychleji než u mužů, ale s nižší dynamikou než u počtu nově hlášených případů. Svědčí to o prodlužování **délky 1 případu pracovní neschopnosti celkem** u obou pohlaví, tedy o posunu k léčbě závažnějších případů oproti předcházejícímu období. I u tohoto ukazatele patřily po celou dobu vyšší hodnoty ženám, avšak průměrná doba 1 případu pracovní neschopnosti rostla rychlejším tempem u mužů nejen za případy celkem, ale i u jednotlivých příčin.

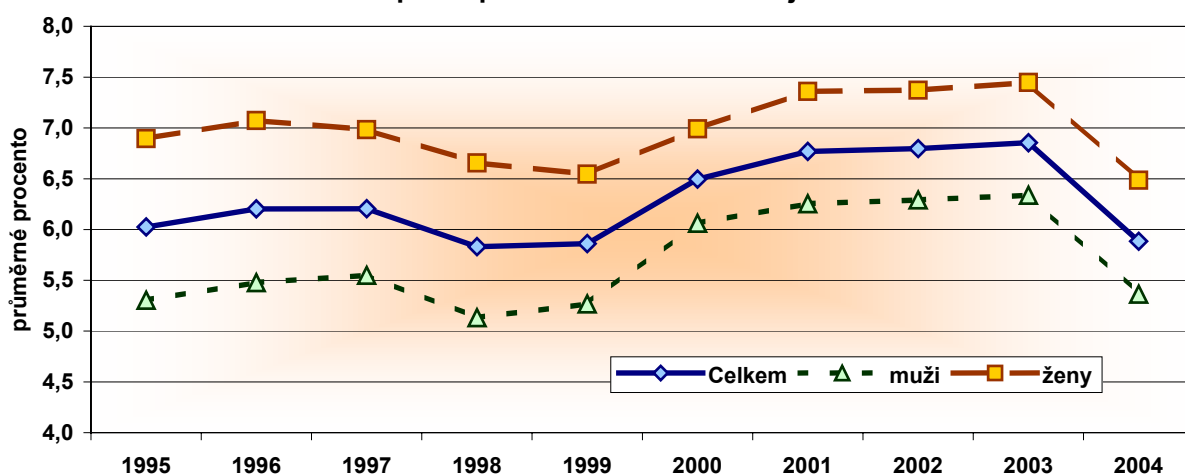
Graf 13 Průměrné roční tempo růstu délky 1 případu pracovní neschopnosti podle pohlaví v Ústeckém kraji v letech 1995-2004

Po celé hodnocené období **chybělo na pracovištích denně v průměru** více žen než mužů, u obou pohlaví došlo oproti roku 1995 k poklesu denního stavu práceneschopných, a to o 2 016 mužů a o 2 408 žen. V průběhu sledovaného období se v závislosti na zdravotní situaci střídavě snižovaly či zvyšovaly, ale nejvýraznější skok nastal opět v roce 2004, kdy u obou pohlaví klesly tyto počty meziročně přibližně o 1 500 osob.

Průměrné procento pracovní neschopnosti žen bylo po celé období vyšší než procento pracovní neschopnosti mužů, rozpětí tohoto rozdílu bylo nejvyšší v roce 1996 (+ 1,594 bodu), nejnižší pak v roce 2000 (+ 0,931 bodu).

Graf 14 Průměrné procento pracovní neschopnosti celkem podle pohlaví v Ústeckém kraji

Podle jednotlivých příčin pracovní neschopnosti měly ženy v Ústeckém kraji po celé sledované období vysoký podíl především na pracovní neschopnosti pro nemoc, podstatně nižší je pracovní neschopnost žen pro pracovní i mimopracovní úrazy. Důvod nemoci dosahoval po celou dobu u žen více jak padesátiprocentního podílu jak na celkovém počtu nově hlášených případů pracovní neschopnosti pro nemoc, tak i na celkovém počtu kalendářních dnů pracovní neschopnosti pro nemoc.

Z územního pohledu v rámci Ústeckého kraje dosahovalo průměrné procento pracovní neschopnosti žen celkem rovněž v celém sledovaném období deseti let ve všech okresech kraje vyšších hodnot než u mužů.

Tab. 3.2. Průměrné procento pracovní neschopnosti žen celkem v Ústeckém kraji a podle okresů v letech 1995-2004

Území	1995	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
							2004/ 1995	průměrná roční
Ústecký kraj	6,896	6,992	7,360	7,373	7,448	6,487	-5,9	-0,7
v tom okres:								
Děčín	7,347	8,044	8,607	8,705	8,846	7,960	8,3	0,9
Chomutov	6,447	6,670	6,866	7,269	7,507	6,348	-1,5	-0,2
Litoměřice	6,995	6,516	7,249	7,146	7,059	6,166	-11,9	-1,4
Louny	6,020	6,141	6,472	6,832	7,554	6,820	13,3	1,4
Most	7,874	7,251	7,000	6,444	6,476	5,668	-28,0	-3,6
Teplice	6,823	7,056	7,681	7,380	7,034	6,059	-11,2	-1,3
Ústí nad Labem	6,478	6,791	7,166	7,416	7,493	6,420	-0,9	-0,1

Vývoj průměrného procenta pracovní neschopnosti žen byl během let 1995 až 2003 charakterizován jak v celokrajském pohledu, tak i u většiny okresů kladnou průměrnou roční změnou, výjimku tvořil pouze okres Most, kde průměrný roční pokles za devět let činil 2,1%. Rok 2004 znamenal i u žen výraznou změnu a kromě okresů Děčín a Louny došlo u všech ostatních okresů ke snížení celkové hladiny nemocnosti, nejvíce pak opět v okrese Most, tedy okrese s nejvyšší nezaměstnaností v České republice.